

διαχωρική κατανομή του πληθυσμού της Ελλάδος

Μεγάλοι ομάδες ηλικιών 1971—
Σημειωθείσαι μεταβολαί (1961/71)

της
Χαρίκλειας Συμεωνίδου
Επιστημονικού Συνεργάτου του ΕΚΚΕ

Ἡ πληθυσμιακὴ ἐξέλιξις τῆς Ἑλλάδος κατὰ μεγάλας ομάδας ἡλικιών, ἔχουσα ἀποφασιστικὴν κοινωνικο-οικονομικὴν καὶ δημογραφικὴν σημασίαν, χρήζει ἰδιαιτέρας μελέτης. Ὡς γνωστόν, αἱ ομάδες 0-14 ἐτῶν καὶ 65 ἐτῶν καὶ ἄνω προσδιορίζουν τὸν ἐξηρημένον πληθυσμόν, ἡ δὲ ὁμάς 15-64 ἐτῶν τὸν ἐνεργὸν πληθυσμόν τῆς Χώρας.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος, τὸ ποσοστὸν τοῦ παιδικοῦ πληθυσμοῦ (0-14 ἐτῶν) ἐμφανίζει ἔντονον τάσιν μειώσεως, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καλύπτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1971 μὲν τὸ 25 % τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ. Ἀντιθέτως, τὸ ποσοστὸν τοῦ γεροντικοῦ πληθυσμοῦ (65 ἐτῶν καὶ ἄνω) ἐμφανίζει συνεχῆ ἄνοδον, ἡ ὁποία μέχρι τοῦ 1961 διετερήθη εἰς σχετικῶς χαμηλὰ ἐπίπεδα, ἀλλ' ἐνετάθη ἀποτόμως μεταξὺ τῶν ἀπογραφῶν 1961 καὶ 1971. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁμάδα τῶν ἐνεργῶν ἡλικιῶν (15-64 ἐτῶν), τῆς ὁποίας ἡ ποσοστιαία ἀναλογία ἦτο σχετικῶς ὕψηλὴ μέχρι τοῦ 1961, αὕτη βαίνει μειουμένη: τὸ 1961 ἀντιπροσώπευε τὸ 65 %, ἐνῶ τὸ 1971 κατήλθεν εἰς τὸ 64 % τοῦ πληθυσμοῦ (βλ. πίνακα I).

ΠΙΝΑΞ I: Ποσοστιαία κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος
κατὰ ομάδας ἡλικιών, 1900-1971

Ὅμαδες ἡλικιῶν	Έτη					
	1900	1928	1940	1951	1961	1971
0-14 ἐτῶν	38,8	32,2	33,0	28,8	26,7	24,9
15-64 ἐτῶν	57,0	62,0	60,7	64,4	65,1	64,0
65 ἐτῶν καὶ ἄνω	4,2	5,8	6,3	6,8	8,2	11,1
Σύνολον ἡλικιῶν	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Πηγαί: 1) ΕΣΥΕ, Δημογραφικαὶ ροπαὶ καὶ μελλον-
τικαὶ προεκτάσεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς
Ἑλλάδος, 1960-1985, Ἀθῆναι 1966.
2) ΕΣΥΕ, Στατιστικὴ τῆς Ἑπετηρίδος τῆς Ἑλλά-
δος, 1973.

Κύρια αἷτια τῆς διαμορφώσεως καταστάσεως ἀποτελοῦν ἡ σημαντικὴ μείωσις τῆς γεννητικότητος, ἡ ὁποία κατὰ τὴν τελευταίαν 30ετίαν κινεῖται εἰς ἰδιαιτέρως χαμηλὰ ἐπίπεδα, καὶ ἡ ὕψηλὴ ἐξωτερικὴ μετανάστευσις οὐσιαστικῶς ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ.¹ Αἱ ἐν λόγῳ ἐξελίξεις θὰ ἔχουν, ὡς εἶναι εὐνόητον, σοβαρὰς κοινωνικοοικονομικὰς ἐπιπτώσεις, ἐφ' ὅσον ἡ ὁμάς ἐνεργῶν ἡλικιῶν θὰ ἐπιφορτισθῇ μὲ μεγαλύτερα βάρη πρὸς συντήρησιν τῶν λοιπῶν ὁμάδων,

1. Ἡ μείωσις τῆς θνησιμότητος τῶν ἡλικιωμένων δὲν ἐπηρεάζει τὴν γήρανσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ὥς θὰ ἠδυνάτο τις ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ ὑποθέσῃ, καθ' ὅτι ἀντισταθμίζεται μὲ τὴν μείωσιν τῆς παιδικῆς θνησιμότητος, ἡ ὁποία καὶ τὴν ὑπερκαλύπτει (βλ. ΕΣΥΕ, Στατιστικὴ τῆς Φυσικῆς Κινήσεως τοῦ Πληθυσμοῦ, Ἀθῆναι 1956-1971).

δεδομένης τῆς συνεχιζομένης ὑπογεννητικότητος καὶ πληθυσμιακῆς γηράσκουσας.

Ἡ μελέτη τῆς διαχωρικῆς κατανομῆς καὶ διαχρονικῆς ἐξελίξεως τῶν μεγάλων ὁμάδων ἡλικιῶν, πλὴν τῶν πληροφοριῶν τῶν ὁποίας παρέχει πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κοινωνικοοικονομικῶν καὶ πολιτιστικῶν αἰτίων τὰ ὅποια συνετέλεσαν εἰς τὴν διαμόρφωσιν αὐτῶν, ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀκολουθητέαν κυβερνητικὴν πολιτικὴν εἰς τὴν διαχωρικὴν σύνθεσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων προκύπτει ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος τῶν ὁμάδων ἡλικιῶν, εἰς δὲ τὰ κατωτέρω ἐπιχειρεῖται:

α) ἡ κατὰ νομοὺς ἀνάλυσις τῶν ὁμάδων ἡλικιῶν 0-14 ἐτῶν, 15-64 ἐτῶν καὶ 65 ἐτῶν καὶ ἄνω, βάσει δείγματος 5 % τῆς ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ τοῦ 1971¹ καὶ

β) ἡ κατὰ νομοὺς ἀνάλυσις τῆς μεταβολῆς τῶν ἐν λόγῳ ὁμάδων ἡλικιῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961 καὶ 1971, βάσει τῶν ἀντιστοιχούντων ἀπογραφῶν.

1. ὁμάς 0-14 ἐτῶν (χάρτης I)

Σχετικῶς ὑψηλὰ ποσοστὰ παιδικοῦ πληθυσμοῦ (ὁμάς ἡλικιῶν 0-14 ἐτῶν) ἐμφανίζονται εἰς τὴν Ἑπειρον—μεῖ ἐξαιρεσὶν τὸν ὀρεινὸν νομὸν τῶν Ἰωαννίνων—εἰς τὴν δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὴν δυτικὴν Θεσσαλίαν, τὸ πλεῖστον τῆς Μακεδονίας καὶ εἰς τμήμα τῆς Θράκης. Ἡ Πελοπόννησος—μεῖ ἐξαιρεσὶν τὸν Νομὸν Ἡλείας—παρουσιάζει χαμηλὰ ποσοστὰ παιδικοῦ πληθυσμοῦ. Περαιτέρω, εἰς τὴν νησιωτικὴν Ἑλλάδα, πλὴν τῆς Δωδεκανήσου, κυριαρχοῦν ἐξαιρετικῶς χαμηλὰ ποσοστὰ παιδικοῦ πληθυσμοῦ. Τέλος, εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι τὰ δύο μεγάλα ἀστικά κέντρα, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη, ἀνήκουν εἰς τὴν τελευταίαν κατηγορίαν τοῦ χάρτου I.

Ἡ ὑπάρξις σχετικῶς ὑψηλῶν ποσοστῶν παιδικοῦ πληθυσμοῦ εἰς ὀρισμένους περιοχὰς εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἀγροτικὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, τὰ δὲ παρατηρούμενα εἰς βιομηχανικὰς περιοχὰς χαμηλὰ ποσοστὰ ὀφείλονται κυρίως εἰς τὴν ἐκεῖ συγκέντρωσιν ὑψηλῶν ποσοστῶν πληθυσμοῦ τῶν ἐνεργῶν ἡλικιῶν καὶ εἰς τὴν δεδομένην χαμηλότεραν γεννητικὴν τῶν ἀστικῶν περιοχῶν.²

1. Τὸ σχετικῶς μικρὸν μέγεθος τοῦ δείγματος πιθανόν νὰ δημιουργῇ σημαντικὰ σφάλματα διὰ τὸς ἀραιοκατακεκμημένους νομοὺς, ἡ ὅλη ὁμως διάρθρωσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ἐνταῖν ἑνὸς νομοῦ εἰς ἄλλην γειτονικὴν, πρὸς τὴν πραγματικὴν, ὁμάδα τοῦ χάρτου.

2. Ἐχει παρατηρηθῇ ὅτι ἡ γεννητικὴ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἐμφανίζεται συνήθως ὑψηλότερα τῆς τῶν ἡμισιτικῶν καὶ ἀστικῶν περιοχῶν. Οὕτω, π.χ., τὸ 1961 καὶ 1971, τὰ ποσοστὰ παιδικοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀστικῶν περιοχῶν (23,96 καὶ 22,96, ἀντιστοιχῶς) ἐμφανίζονται κατὰ πολὺ χαμηλότερα τῶν ἡμισιτικῶν (27,66 καὶ 26,64) καὶ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν (30,14 καὶ 27,16). Βλ. πίνακα II : Ὅμαδες ἡλικιῶν κατὰ περιοχὰς.

Ἡ μετανάστευσις (ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ) ἀποτελεῖ ἐπίσης βάσιν πρὸς ἐρμηνείαν τῆς κατανομῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω, τὰ ἐξαιρετικῶς χαμηλὰ ποσοστὰ παιδικοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων ὀφείλονται πολλάκις εἰς ἀποδημίαν τῶν ἐνεργῶν ἡλικιῶν. Τὸ φαινόμενον ἐπιτείνεται καὶ λόγῳ τῆς ὑψηλῆς ἐκ τῶν νήσων «ἐκτάκτου μεταναστεύσεως»,³ π.χ. ἀπασχόλησις εἰς τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν. Βεβαίως, ἡ μετανάστευσις ἐπιδρᾷ ἀμέσως, κυρίως, ἐπὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, πλὴν ὁμως, ὅταν αὕτη λαμβάνῃ μεγάλην ἑκτασιν, ἀσκεῖ καὶ ἐμμέσους ἀνασταλτικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ παιδικοῦ πληθυσμοῦ.

2. ὁμάς 15-64 ἐτῶν (χάρτης II)

Ἡ δομὴ καὶ ἐξέλιξις τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας ἐπηρεάζεται βασικῶς ἐκ τοῦ φαινομένου τῆς ἀστικοποιήσεως. Οὕτω, εἰς τὴν Περιφέρειαν Πρωτευούσης καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, λόγῳ τοῦ ρεύματος τῆς πρὸς αὐτὰς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως, ἀπαντῶνται τὰ ὑψηλότερα ποσοστὰ πληθυσμοῦ «ἐνηλίκων», σαφῶς ὑπερέχοντα τὸ μέσου ὄρου. Ὑψηλὰ, ἐπίσης, ποσοστὰ αὐτῶν ἐμφανίζονται εἰς βιομηχανικὰς περιοχὰς, ὅπου δικαιολογεῖται ἡ συγκέντρωσις ἐργατικῶν δυναμικῶν λόγῳ τῆς ὑζητήσεως ἐργασίας εἰς σχετικῶς ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἀμοιβῶν. Οὕτω, τὰ βιομηχανικὰ (κατὰ τὴν διάκρισιν τῆς ΕΣΥΕ) κέντρα Λαρίσης, Μαγνησίας, Καβάλας, Ἡρακλείου καὶ Ἀχαΐας συγκεντρώνουν ὑψηλὰ ποσοστὰ. Ἐπίσης, τὰ μάλλον ὑψηλὰ ποσοστὰ, τὰ ὅποια ἐμφανίζονται εἰς τμήμα τῆς Μακεδονίας καὶ εἰς τὴν Θράκην, εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδοθῶν εἰς τὴν ἐκεῖ συγκέντρωσιν ἐργατικῶν χειρῶν, λόγῳ τῆς καπνοκαλλιέργειας.

Τὰ εἰς τὰς νήσους ἐμφανιζόμενα χαμηλὰ ποσοστὰ τῆς ἐν λόγῳ ὁμάδος πληθυσμοῦ ὀφείλονται κυρίως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν μετανάστευσιν. Οὕτω π.χ. ἡ μὲν Δωδεκανήσος ἔχει ὑψηλὸν ἐξωτερικὸν μεταναστευτικὸν ρεῖμα, αἱ δὲ Κυκλάδες ἰδιαιτέρως ἔντονον ἐσωτερικὴν μετανάστευσιν.⁴ Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν Ἑπειρον. Εἶναι ἐνδεικτικὸν ὅτι ὁ νομὸς Θεσπρωτίας (τελευταῖος εἰς τὴν κλίμακα τῶν ποσοστῶν πληθυσμοῦ ἡλικίας 15-64

3. Bernard Kayser-Kenneth Thompson, *Οικονομικὸς καὶ Κοινωνικὸς Ἀτλας τῆς Ἑλλάδος*, Ἀθῆναι 1964, σελ. 218.

4. Ὁ συσχετισμὸς ἐνεργοῦ κατὰ νομὸν πληθυσμοῦ καὶ μεταναστευτικῆς κινήσεως εἶναι ἐνδεικτικὸς. Ἐν τούτοις, ἡ κατὰ νομοὺς ἐξωτερικὴ μετανάστευσις τοῦ 1971, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἀντίστοιχον τοῦ 1962, δὲν παρουσιάζει σημαντικὰ διαφορὰς ἀπὸ τὴν ἱεράρχησιν τῶν νομῶν εἰς τὴν κλίμακα μεταναστεύσεως (βλ. χάρτην VII καὶ *Οικονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Ἀτλαντὰ τῆς Ἑλλάδος*, κεφ. 217). Τοῦτο ὑποδηλοῖ ὅτι τὸ μεταναστευτικὸν ρεῖμα ἔχει τὰς αὐτὰς κυρίας πηγὰς καταγωγῆς κατὰ τὰ ἐτῆ 1962 καὶ 1971, συνεπῶς δὲ δύναται, *ceteris paribus*, νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν μείωσιν τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀντιστοιχούντων νομῶν.

έτων) εμφανίζεται πρώτος εις την πρώτην ομάδα ποσοστῶν ἐξωτερικῆς μεταναστεύσεως διὰ τὸ 1971 (βλ. χάρτας II καὶ VII). Ἀνάλογον φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὸν νομὸν Πρεβέζης. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Πελοπόννησον, 4 ἐκ τῶν 7 νομῶν αὐτῆς (νομοὶ Λακωνίας, Μεσσηνίας, Ἀρκαδίας καὶ Ἠλείας) εὐρίσκονται εἰς τὰς δύο τελευταίας ἐπὶ τοῦ χάρτου κατηγορίας ποσοστῶν, εἰς δὲ τοὺς χάρτας ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς μεταναστεύσεως κατέχουν ὕψηλās θέσεις.¹ Εἰς τὴν Σπερεάν Ἑλλάδα, οἱ ὄρειοι νομοὶ τῆς Εὐρυτανίας καὶ τῆς Φωκίδος ἔχουν χαμηλὰ ποσοστὰ ἐνεργῶν πληθυσμοῦ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι νομοὶ κατανέμονται εἰς ὅλην τὴν κλίμακα. Τέλος, ἡ Θεσσαλία παρουσιάζει σχετικὴν δημογραφικὴν ζωτικότητα.

3. ὁμάς 65 ἐτῶν καὶ ἄνω (χάρτης III)

Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ χάρτης τῆς ὁμάδος ἡλικιῶν 65 ἐτῶν καὶ ἄνω ἀποτελεῖ, ἐν τινι μέτρῳ, εἰκόνα ἀντίστροφον ἐκείνου τοῦ ἐνεργῶν πληθυσμοῦ. Πράγματι, ἡ Περιφέρεια Πρωτευούσης καὶ ὁ νομὸς Θεσσαλονίκης ἀνήκουν εἰς τὴν τελευταίαν ἐπὶ τοῦ χάρτου ὁμάδα, μὲ 9,31 % γεροντικὸν πληθυσμόν, ἐνῶ αἱ νῆσοι, πλὴν τῆς Δωδεκανήσου καὶ τῶν νομῶν Χανίων καὶ Ἡρακλείου, εὐρίσκονται εἰς λίαν ὕψηλὰ ἐπίπεδα μὲ 15,31 % γεροντικὸν πληθυσμόν. Εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἰδίως εἰς τὸ νότιον τμήμα αὐτῆς, ἐμφανίζονται ὕψηλὰ ποσοστὰ ἡλικιωμένων, ἡ δὲ Λακωνία κατέχει, ἀπὸ πλευρᾶς πληθυσμιακῆς γηράνεως, τὴν πρώτην θέσιν. Εἰς τὴν Σπερεάν Ἑλλάδα, πλὴν τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Αἰτωλοακαρνανίας, ἐπικρατοῦν ἐπίσης ὕψηλὰ ποσοστὰ αὐτῶν τῶν ἡλικιῶν. Τὸ φαινόμενον παρουσιάζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ὄρεινους νομοὺς τῆς Φωκίδος καὶ

Εὐρυτανίας. Ἀντιθέτως, ἡ Θεσσαλία, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἡ νότιος Ἠπειρος, τὸ πλεῖστον τῆς Μακεδονίας καὶ ἡ Θράκη ἐμφανίζουν σχετικῶς χαμηλὰ ποσοστὰ, τὰ ὁποῖα ὁμῶς, ἐξεταζόμενα μεμονωμένως, δὲν παύουν νὰ δεικνύουν αὐξοῦσαν ροπὴν πρὸς γήρανσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ ὑπογεννητικότης καὶ ἡ μετανάστευσις, κύριοι παράγοντες ἐρμηνεύει τῆς διαχωρικῆς κατανομῆς τῶν ὁμάδων ἡλικιῶν 0-14 ἐτῶν καὶ 15-64 ἐτῶν, εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμεύσουν καὶ διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς πληθυσμιακῆς γηράνεως. Πράγματι, τὰ ἐν λόγῳ φαινόμενα, συνδυαζόμενα καὶ πρὸς τὴν ἐντονὸν ἀστικοποίησιν, ὀδηγοῦν εἰς ἐρήμωσιν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, δυσχεραίνουν τὴν πληθυσμιακὴν ἀνανέωσιν καὶ προκαλοῦν ἀνησυχίας διὰ τὸ κοινωνικο-οικονομικὸν καὶ ἀνθρωπογεωγραφικὸν μέλλον τῆς Χώρας.

4. μεταβολαὶ τῶν μεγάλων ὁμάδων ἡλικιῶν (χάρται IV, V, VI)

Οἱ χάρται μεταβολῆς τοῦ παιδικοῦ, τοῦ ἐνεργῶν καὶ τοῦ γεροντικοῦ πληθυσμοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961 καὶ 1971 ἐμφανίζουν σχετικὴν μείωσιν τοῦ παιδικοῦ καὶ τοῦ ἐνεργῶν πληθυσμοῦ καὶ ἀντίστοιχον αὐξήσιν τοῦ γεροντικοῦ (βλ. καὶ πίνακα II).

Ὡτῶ, μὲ ἐξαίρεσιν τῶν νομῶν Περιφέρειας Πρωτευούσης, Ἀττικῆς (ὑπόλοιπον). Θεσσαλονίκης καὶ Καστορίας, ὁ παιδικὸς πληθυσμὸς ἐσημείωσεν ἀρνητικὴν ἐξέλιξιν εἰς ὅλην τὴν Χώραν. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐνεργὸν πληθυσμόν, ἡ κατὰ νομοὺς ἐξέλιξις τοῦ ὁποῖου εἶναι ἐπίσης ἀρνητικὴ, μὲ ἐξαίρεσιν τοὺς νομοὺς Περιφέρειας Πρωτευούσης, Θεσσαλονίκης, Ἀττικῆς (ὑπόλοιπον) καὶ Δωδεκανήσου. Ἡ ταυτοχρόνος θετικὴ ἐξέλιξις τῶν δύο μεγάλων ἀστικῶν κέντρων καὶ τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς, τὸσον ὡς πρὸς τὸν ἐνεργὸν ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν παιδικὸν πληθυσμόν, ἀντανακλᾷ τὴν διάφορον δομὴν καὶ κοινωνικοοικο-

1. Χάρτης VII ποσοστῶν ἐξωτερικῆς μεταναστεύσεως, 1971—Bernard Kayser, Ἀνθρωπογεωγραφία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1968, σελ. 104.

ΠΙΝΑΞ II : Ὅμαδες ἡλικιῶν κατὰ περιοχάς

Ἔτη ἀπογραφῶν	Ὅμαδες ἡλικιῶν	Ἀστικά περριοχαί		Ἡμιστικά περριοχαί		Ἀγροτικά περριοχαί	
		Ἀπόλυτοι ἀριθμοὶ	(%)	Ἀπόλυτοι ἀριθμοὶ	(%)	Ἀπόλυτοι ἀριθμοὶ	(%)
1961	0 - 14	836.226	23,05	300.308	27,66	1.107.428	30,14
	15 - 64	2.525.762	69,62	696.248	64,12	2.235.927	60,85
	65+	266.117	7,33	89.300	8,22	331.237	9,01
	Σύνολον	3.628.105	100,00	1.085.856	100,00	3.674.592	100,00
1971	0 - 14	1.071.200	22,96	271.600	26,64	837.420	27,16
	15 - 64	3.153.580	67,58	632.240	62,00	1.824.900	59,20
	65+	441.280	9,46	115.840	11,36	420.580	13,64
	Σύνολον	4.666.060	100,00	1.019.680	100,00	3.082.900	100,00

Πηγαί: 1) ΕΣΥΕ, Ἀποτελέσματα ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ κατοικιῶν τῆς 19ης Μαρτίου 1961, Τόμος III, Ἀθήναι 1968.

2) ΕΣΥΕ, Στατιστικὴ Ἑπετηρίς τῆς Ἑλλάδος, 1973, Ἀθήναι 1974.

νομικὴν ἐξέλιξιν, τὴν ἐναντι τῶν λοιπῶν νομῶν, καθ' ὅτι, ὡς γνωστόν, συγκεντρώνουν τὸ πλεῖστον τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Χώρας, ἀποτελοῦντες πόλους ἔλξεως τῆς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως. Ἀντιθέτως, εἰς τὸν χάρτην ἐξελιξέως τοῦ γεροντικοῦ πληθυσμοῦ οὐδεμία ἀνομοιομορφία—ὡς πρὸς τὴν θετικὴν ἢ ἀρνητικὴν φορὰν αὐτῆς—παρουσιάζεται διαχωρικῶς. Εἰς ὅλους τοὺς νομοὺς ἐσημειώθη περαιτέρω γήρανσις τοῦ πληθυσμοῦ, μὲ μέσση συνολικὴν μεταβολὴν 42,39 % (ἦτοι ὁ γεροντικὸς πληθυσμὸς ἠδύξηθη, περίπου, κατὰ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ μεταξὺ 1961 καὶ 1971).

Περαιτέρω ἀνάλυσις τῶν χαρτῶν μεταβολῶν¹ δεικνύει τὰ ἀκόλουθα:

α) Εἰς τὸν *χάρτην μεταβολῆς τοῦ παιδικοῦ πληθυσμοῦ* (χάρτης IV) ἐμφανίζεται σημαντικὴ μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς νήσους. Ἐπίσης, εἰς 4 ἐκ τῶν 7 νομῶν τῆς Πελοποννήσου, ἦτοι τοὺς νομοὺς Μεσσηνίας, Ἀρκαδίας, Λακωνίας καὶ Ἠλείας, ἡ μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ 0-14 ἐτῶν, διὰ τὸ 1971, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 1/3 τοῦ παιδικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1961. Ἡ αὕτῃ περίπτωσι μείωσις ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἠπείρου. Τέλος, αἱ σημειωθεῖσαι εἰς τὴν Μακεδονίαν, Θράκην καὶ Θεσσαλίαν ἐξελίξεις κατανέμονται εἰς τὰς διαφόρους ομάδας, ἐκ δὲ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος οἱ ὀρεινοὶ νομοὶ τῆς Φωκίδος καὶ Εὐρυτανίας παρουσιάζουν ἰδιαίτεραν μείωσιν παιδικοῦ πληθυσμοῦ.

β) Εἰς τὸν *χάρτην μεταβολῆς τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ* (χάρτης V) ἡ κατανομή τῆς ἀρνητικῆς ἐξελίξεως αὐτοῦ ἐμφανίζεται, γεωγραφικῶς, περίπου ὅμοια πρὸς ἐκείνην τοῦ παιδικοῦ πληθυσμοῦ. Καὶ ἐνταῦθα, αἱ νήσοι, πλὴν τῆς Δωδεκανήσου, παρουσιάζουν ὑψηλὰ ἀρνητικὰ ποσοστὰ μεταβολῆς, καθὼς καὶ οἱ προαναφερθέντες εἰς τὴν παράγραφον (α) νομοὶ τῆς Πελοποννήσου. Ἀντιθέτως, εἰς τὴν Θεσ-

σαλίαν καὶ εἰς τὸ πλεῖστον τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, αἱ ἀρνητικαὶ μεταβολαὶ εἶναι μᾶλλον ἀσήμαντοι. Ἡ Μακεδονία ἐπίσης ἐμφανίζεται πληττομένη ὑπὸ ἐντόνου μείωσεως τοῦ ἐνεργοῦ τῆς πληθυσμοῦ. Τέλος, εἰς τὴν Θράκην τὰ ποσοστὰ μείωσεως ποικίλλουν.

γ) Εἰς τὸν *χάρτην μεταβολῆς τῶν ἡλικιωμένων* (χάρτης VI) ἐντυπωσιάζει ἀμέσως ἡ σχετικὴ αὐξησης τῶν ποσοστῶν εἰς τὴν Περιφέρειαν Πρωτευούσης καὶ Θεσσαλονίκην. Οὕτως, εἰς τὴν πρώτην ὁ γεροντικὸς πληθυσμὸς σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἡ αὐξησης αὐτοῦ κατὰ τὸ 1971 ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὸ ἡμισυ τοῦ γεροντικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1961.

Ὁ γεροντικὸς πληθυσμὸς τῶν νήσων, ἥδη ὕψιλος κατὰ τὸ 1961, δὲν ἐσημείωσε μεγάλην ἐξέλιξιν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡ μεγαλύτερα αὐξησης γεροντικοῦ πληθυσμοῦ ἐσημειώθη εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα αὐτῆς καὶ εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος. Ἡ ἐξέλιξις εἰς τὴν Ἠπειρον κρίνεται μᾶλλον σημαντικὴ, ἐνῶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν αἱ μεταβολαὶ εἶναι διαφόρου ἐντάσεως κατὰ νομούς.

Ἐπίσης, ἡ Μακεδονία παρουσιάζει ἀνομοιομορφίαν εἰς τὴν κατὰ νομοὺς κατανομήν τῶν ποσοστῶν τῆς κλίμακος, ἡ δὲ Θράκη εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔχουσα σημειώσει μᾶλλον μικρὰς σχετικὰς μεταβολάς. Τέλος, εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ἡ ἐντονώτερα αὐξησης γεροντικοῦ πληθυσμοῦ παρουσιάζεται εἰς τοὺς νομοὺς Ἀττικῆς, Εὐβοίας καὶ Βοιωτίας.

Ἐν κατακλείδι, ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται ἐμφανὴς ὁ πρωταρχικὸς ρόλος τῆς μεταναστεύσεως, τῆς ἀστικοποιήσεως καὶ τῆς γεννητικότητος διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς διαχωρικῆς κατανομῆς καὶ ἐξελιξέως τῶν ἐξετασθεισῶν ομάδων ἡλικιών. Περαιτέρω ἔρευναι, ἀποβλέπουσαι εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῶν προαναφερθέντων δημογραφικῶν φαινομένων, θεωροῦνται ἀναγκαῖαι, καθ' ὅσον θὰ ἀποτελέσουν τὴν βάσιν ἐμπεριστατωμένης μελέτης τῆς πληθυσμιακῆς ἐξελιξέως εἰς τὴν Χώραν, πρὸς ἀσκήσιν συνεποῦς καὶ ὀρθολογικῆς κοινωνικοοικονομικῆς πολιτικῆς.

1. Εἰς τοὺς χάρτας μεταβολῶν, πρὸς ἐξασφάλισιν συγκρισιμότητος, ἐγένετο ἡ κατάλληλος ἀναπροσαρμογὴ τῶν στοιχείων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν νομὸν Γρεβενῶν, καθ' ὅτι οὗτος συνεστήθη τὸ 1964 διὰ τοῦ Ν.Δ. 4398 (ΦΕΚ 185), ἐνῶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1961 ὁ πληθυσμὸς του εἰδίτετο ὁμοῦ μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ νομοῦ Κοζάνης.

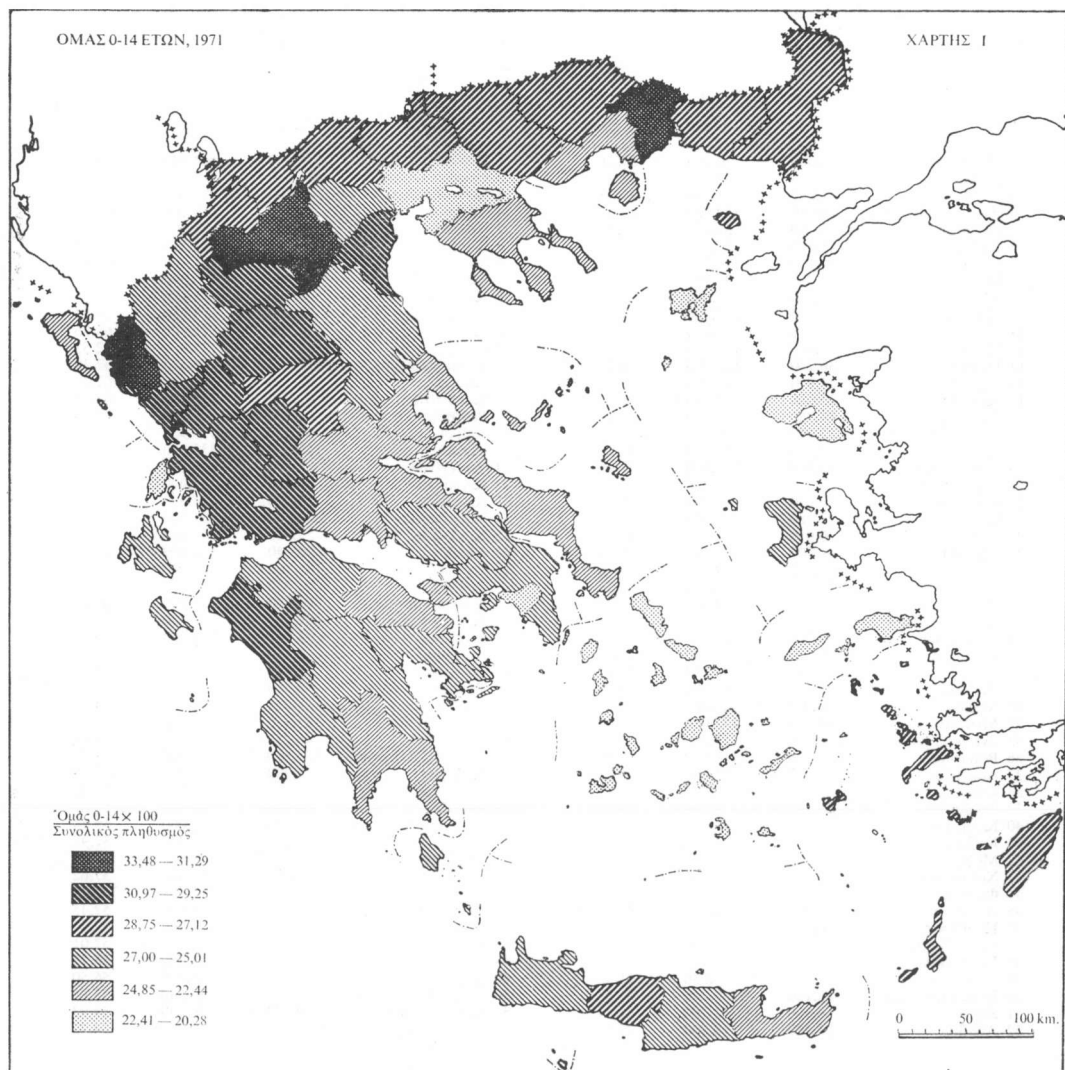
διαχωρική κατανομή του πληθυσμού της Ελλάδος

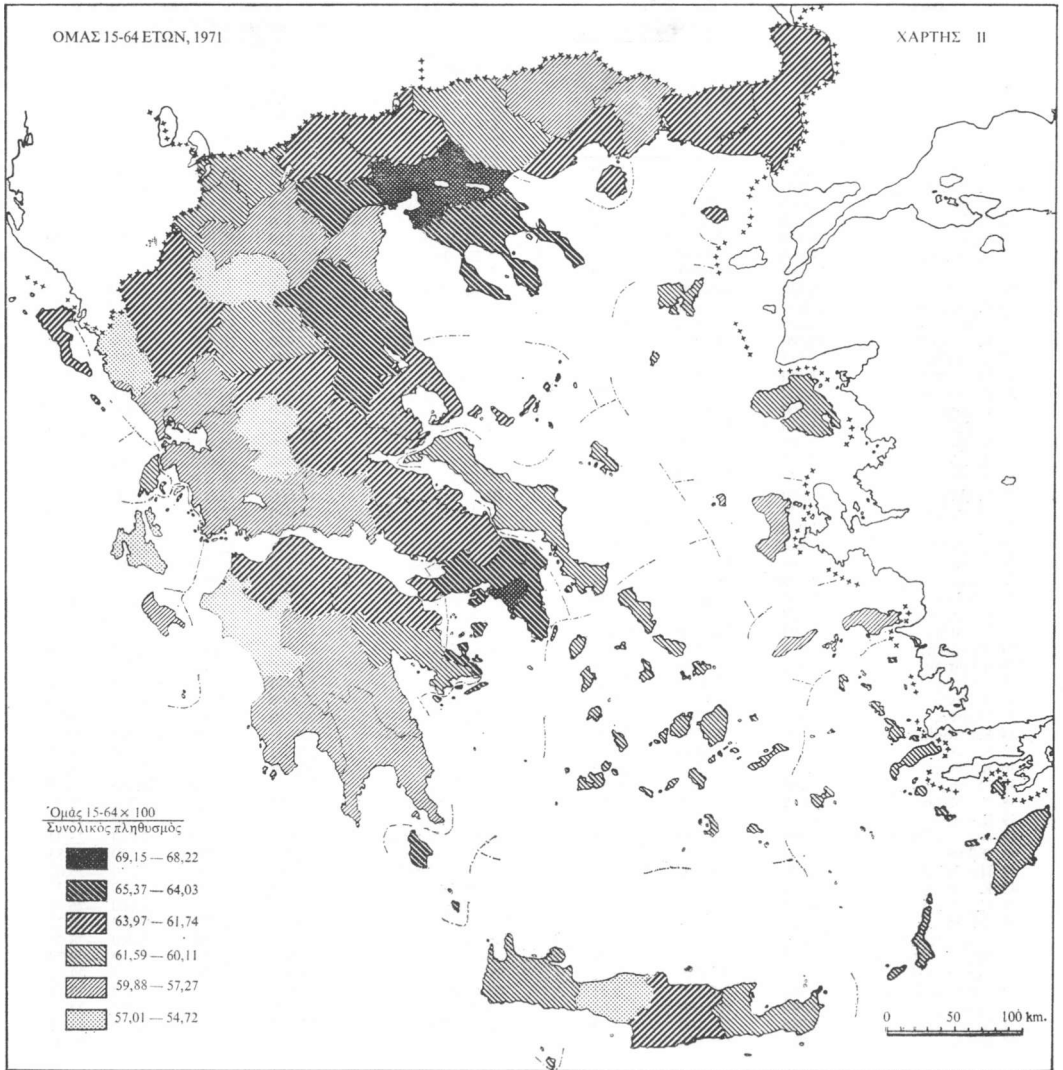
ΠΙΝΑΞ III: Όμας 0-14 ετών, 1971

Κωδικός	Νομός	(Α) Πληθυσμός 0-14 ετών	(Β) Συνολικός Πληθυσμός	(Α) (Β) × 100
1	Θεσπρωτίας	13.620	40.680	33,48
2	Ξάνθης	27.160	82.920	32,76
3	Γρεβενών	11.040	35.280	31,29
4	Αιτ. και Ἀκαρναν.	70.940	229.000	30,97
5	Πρεβέζης	17.500	56.580	30,93
6	Κοζάνης	41.820	135.700	30,82
7	Ἀρτης	24.000	78.380	30,62
8	Πιερίας	27.760	91.720	30,27
9	Ἡλείας	49.380	165.060	29,92
10	Τρικάλων	39.240	132.520	29,61
11	Ευρυτανίας	8.640	29.540	29,25
12	Ροδόπης	30.960	107.680	28,75
13	Πέλλης	36.240	126.080	28,74
14	Σερρών	57.940	202.900	28,56
15	Καστορίας	13.040	45.720	28,52
16	Φλωρίνης	14.780	52.260	28,28
17	Δράμας	25.400	91.000	27,91
18	Καρδίτσας	37.260	133.780	27,85
19	Δωδεκανήσου	33.660	121.020	27,81
20	Έβρου	38.380	138.980	27,62
21	Ρεθύμνης	16.820	60.940	27,60
22	Κιλκίς	22.880	84.380	27,12
23	Ἀρκαδίας	30.040	111.260	27,00
24	Ἡμαθίας	31.700	118.100	26,84
25	Ἀχαΐας	64.180	239.860	26,76
26	Λαρίσης	61.260	232.220	26,38
27	Ἡρακλείου	55.200	209.680	26,33
28	Κεφαλληνίας	9.660	36.740	26,29
29	Ἰωαννίνων	35.100	134.680	26,06
30	Ζακύνθου	7.860	30.180	26,04
31	Χίου	14.000	53.940	25,96
32	Ἀργολίδος	22.960	88.700	25,89
33	Χανίων	30.960	119.800	25,84
34	Μεσσηνίας	44.360	173.080	25,63
35	Ἀττικῆς (ὕπολοιπον)	64.840	257.600	25,17
36	Βοιωτίας	28.680	114.680	25,01
37	Λακωνίας	23.820	95.840	24,85
38	Εὐβοίας	41.060	165.360	24,83
39	Φθιώτιδος	38.240	154.540	24,74
40	Κορινθίας	27.260	113.120	24,10
41	Καβάλας	28.960	121.600	23,81
42	Μαγνησίας	38.320	161.400	23,74
43	Χαλκιδικῆς	17.940	75.600	23,73
44	Φοκίδος	9.760	41.360	23,60
45	Λασιθίου	15.220	66.220	22,98
46	Κερκύρας	20.860	92.940	22,44
47	Θεσσαλονίκης	159.620	710.360	22,41
48	Κυκλάδων	19.300	86.340	22,35
49	Λευκάδος	5.280	24.580	21,48
50	Περ. Πρωτευούσης	543.120	2.540.240	21,38
51	Σάμου	8.900	41.700	21,34
52	Λέσβου	23.280	114.800	20,28

ΠΙΝΑΞ IV: Όμας 15-64 ετών, 1971

Κωδικός	Νομός	(Α) Πληθυσμός 15-64 ετών	(Β) Συνολικός Πληθυσμός	(Α) (Β) × 100
1	Περ. Πρωτευούσης	1.756.460	2.540.240	69,15
2	Θεσσαλονίκης	484.580	710.360	68,22
3	Ἀττικῆς (ὕπολοιπον)	168.400	257.600	65,37
4	Ἡμαθίας	76.020	118.100	64,37
5	Χαλκιδικῆς	48.580	75.600	64,26
6	Λαρίσης	148.680	232.220	64,03
7	Μαγνησίας	103.240	161.400	63,97
8	Φθιώτιδος	98.660	154.540	63,84
9	Κορινθίας	71.900	113.120	63,56
10	Βοιωτίας	72.500	114.680	63,22
11	Καβάλας	76.800	121.600	63,16
12	Πέλλης	78.820	126.080	62,52
13	Ἡρακλείου	130.820	209.680	62,39
14	Κιλκίς	52.540	84.380	62,27
15	Καρδίτσας	83.280	133.780	62,25
16	Ροδόπης	66.980	107.680	62,20
17	Έβρου	86.420	138.980	62,18
18	Ἀχαΐας	148.760	239.860	62,02
19	Ἰωαννίνων	83.340	134.680	61,88
20	Κερκύρας	57.380	92.940	61,74
21	Λευκάδος	15.140	24.580	61,59
22	Ἀργολίδος	54.600	88.700	61,55
23	Κυκλάδων	53.040	86.340	61,43
24	Λέσβου	70.440	114.800	61,36
25	Σερρών	124.160	202.900	61,19
26	Εὐβοίας	100.880	165.360	61,01
27	Δωδεκανήσου	73.680	121.020	60,88
28	Καστορίας	27.760	45.720	60,72
29	Χανίων	72.720	119.800	60,70
30	Λασιθίου	40.180	66.220	60,68
31	Φλωρίνης	31.440	52.260	60,16
32	Τρικάλων	79.660	132.520	60,11
33	Πιερίας	54.920	91.720	59,88
34	Πρεβέζης	33.460	56.580	59,14
35	Ἀρτης	46.280	78.380	59,05
36	Αιτ. και Ἀκαρνανίας	134.680	229.000	58,82
37	Κοζάνης	79.780	135.700	58,79
38	Ζακύνθου	17.700	30.180	58,65
39	Φοκίδος	24.240	41.360	58,61
40	Δράμας	53.000	91.000	58,24
41	Χίου	31.260	53.940	57,95
42	Μεσσηνίας	99.840	173.080	57,68
43	Ξάνθης	47.780	82.920	57,62
44	Ἀρκαδίας	64.080	111.260	57,59
45	Λακωνίας	55.060	95.840	57,45
46	Σάμου	23.880	41.700	57,27
47	Ρεθύμνης	34.740	60.940	57,01
48	Γρεβενών	20.020	35.280	56,75
49	Ἡλείας	93.260	165.060	56,50
50	Ευρυτανίας	16.440	29.540	55,65
51	Κεφαλληνίας	20.180	36.740	54,93
52	Θεσπρωτίας	22.260	40.680	54,72

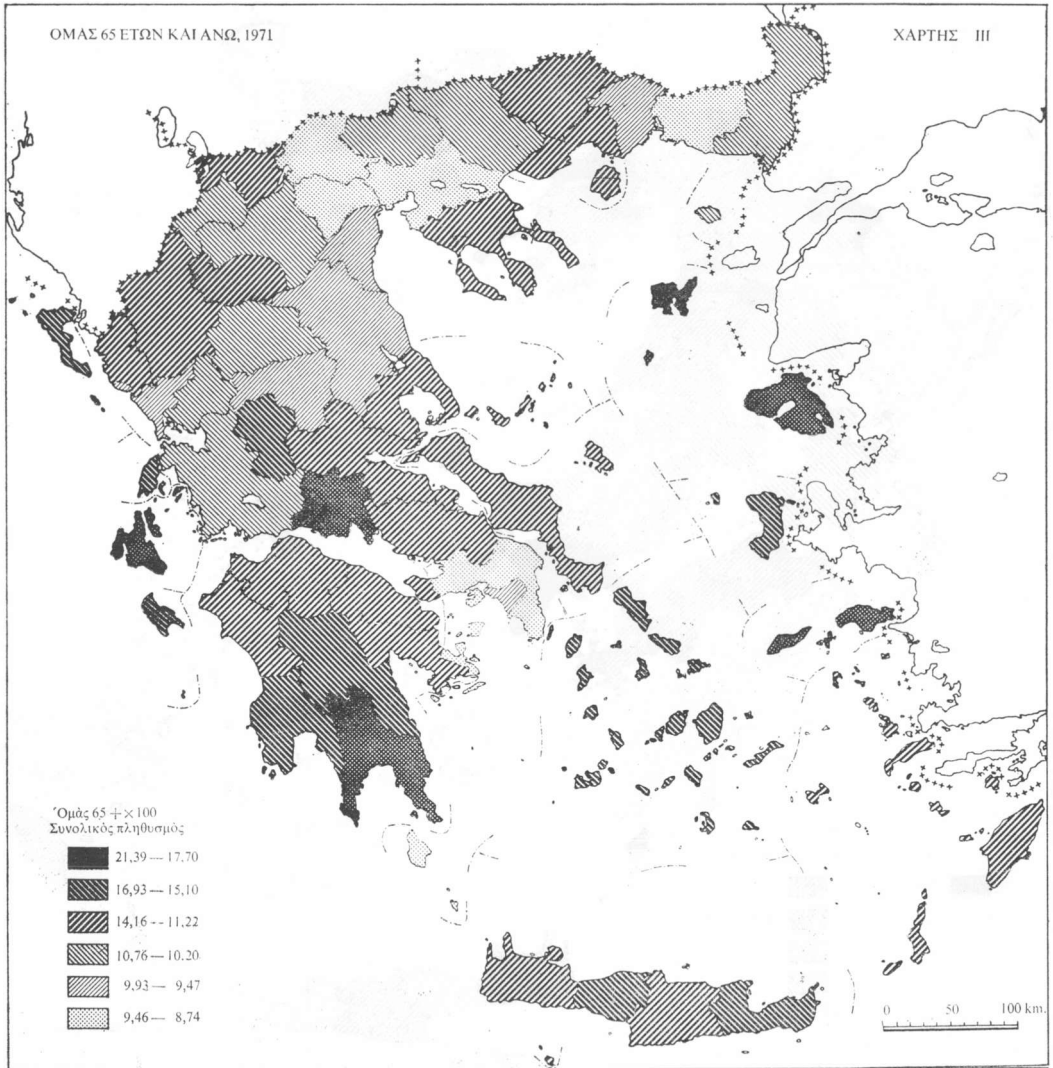

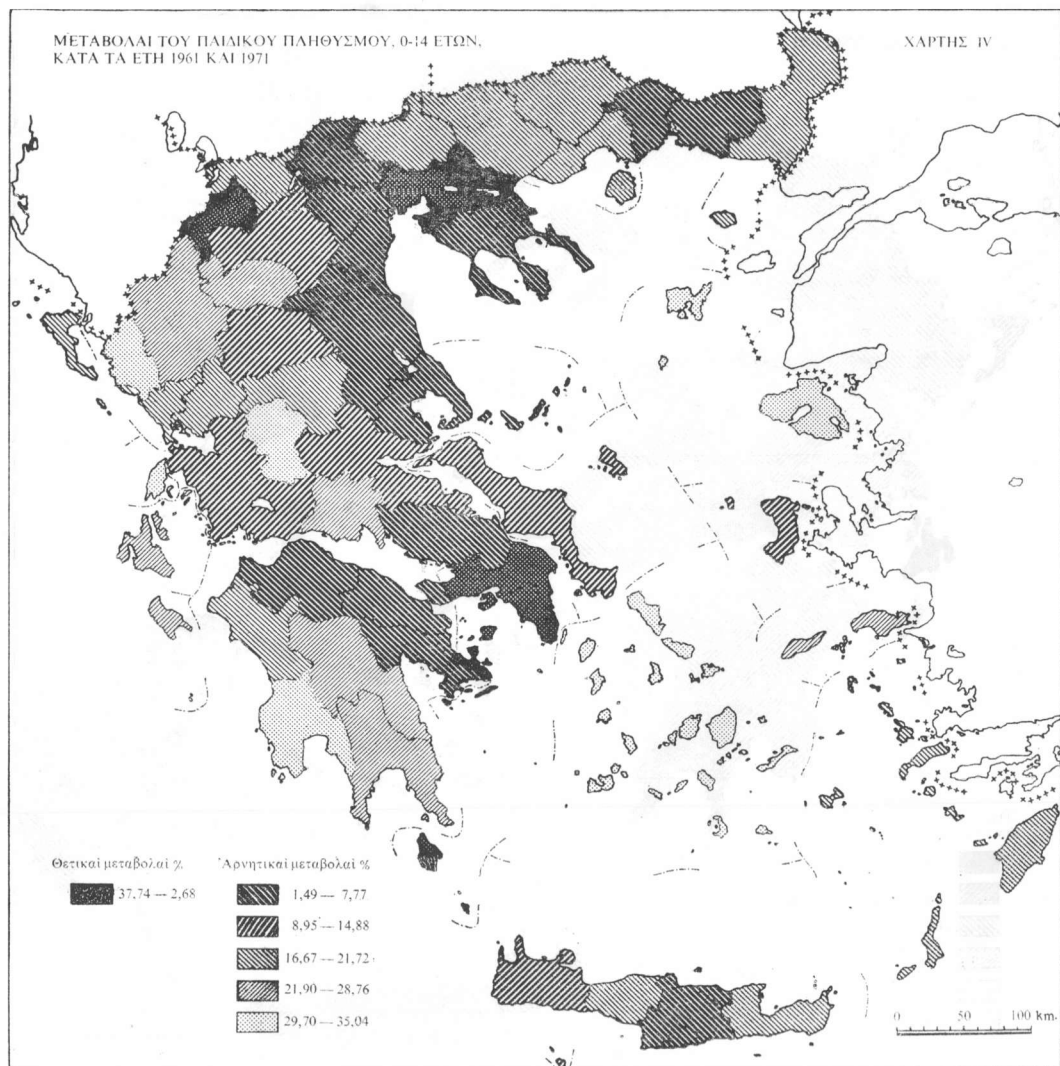
ΠΙΝΑΞ V: Ομάς 65 ετών και άνω, 1971

Κωδικός	Νομός	(Α) Πληθυσμός 65+	(Β) Συνολικός Πληθυσμός	(Α) × 100 (Β)
1 Σάμου		8.920	41.700	21,39
2 Κεφαλληνίας		6.900	36.740	18,78
3 Λέσβου		21.080	114.800	18,36
4 Φωκίδος		7.360	41.360	17,79
5 Λακωνίας		16.960	95.840	17,70
6 Λευκάδος		4.160	24.580	16,93
7 Μεσσηνίας		28.880	173.080	16,69
8 Λασιθίου		10.820	66.220	16,34
9 Κυκλάδων		14.000	86.340	16,22
10 Χίου		8.680	53.940	16,09
11 Κερκύρας		14.700	92.940	15,82
12 Άρκαδίας		17.140	111.260	15,40
13 Ρεθύμνης		9.380	60.940	15,39
14 Ζακύνθου		4.620	30.180	15,31
15 Εύρυτανίας		4.460	29.540	15,10
16 Εύβοίας		23.320	165.360	14,16
17 Δράμας		12.600	91.000	13,85
18 Ήλειας		22.320	165.060	13,58
19 Χανίων		16.120	119.800	13,46
20 Καβάλας		15.840	121.600	13,03
21 Άργολίδος		11.140	88.700	12,56
22 Κορινθίας		13.960	113.120	12,34
23 Μαγνησίας		19.840	161.400	12,29
24 Ίωαννίνων		16.240	134.680	12,06
25 Χαλκιδικής		9.080	75.600	12,01
26 Γρεβενών		4.220	35.280	11,96
27 Θεσπρωτίας		4.800	40.680	11,80
28 Βοιωτίας		13.500	114.680	11,77
29 Φλωρίνης		6.040	52.260	11,56
30 Φθιώτιδος		17.640	154.540	11,42
31 Δωδεκανήσου		13.680	121.020	11,31
32 Ήρακλείου		23.660	209.680	11,28
33 Άχαΐας		26.920	239.860	11,22
34 Καστορίας		4.920	45.720	10,76
35 Κιλκίς		8.960	84.380	10,61
36 Κοζάνης		14.100	135.700	10,39
37 Άρτης		8.100	78.380	10,33
38 Τρικάλων		13.620	132.520	10,28
39 Σερρών		20.800	202.900	10,25
40 Αίτ. και Άκαρνανίας		23.380	29.000	10,21
41 Έβρου		14.180	138.980	10,20
42 Πρεβέζης		5.620	56.580	9,93
43 Καρδίτσας		13.240	133.780	9,90
44 Πιερίας		9.040	91.720	9,85
45 Ξάνθης		7.980	82.920	9,62
46 Λαρίσης		22.280	232.220	9,59
47 Περ. Πρωτευούσης		240.660	2.540.240	9,47
48 Άττικής (υπόλοιπον)		24.360	257.600	9,46
49 Θεσσαλονίκης		66.160	710.360	9,31
50 Ροδόπης		9.740	107.680	9,05
51 Ήμαθίας		10.380	118.100	8,79
52 Πέλλης		11.020	126.080	8,74

ΠΙΝΑΞ VI: Μεταβολή του παιδικού πληθυσμού (0-14 ετών) μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961 καὶ 1971

Κωδικός	Νομός	P ₂ Πληθυσμός 0-14 ἐτῶν 1971	P ₁ Πληθυσμός 0-14 ἐτῶν 1961	P ₂ -P ₁	P ₂ -P ₁ P ₁ × 100
1 Περ. Πρωτευούσης		543.120	394.300	148.820	37,74
2 Άττικής (υπόλοιπον)		64.840	49.300	15.540	31,52
3 Θεσσαλονίκης		159.620	126.100	33.520	26,58
4 Καστορίας		13.040	12.700	340	2,68
5 Μαγνησίας		38.320	38.900	580	1,49
6 Ξάνθης		27.160	27.600	440	1,59
7 Βοιωτίας		28.680	29.400	720	2,45
8 Κορινθίας		27.260	28.300	1.040	3,67
9 Ροδόπης		30.960	32.400	1.440	4,44
10 Λαρίσης		61.260	64.200	2.940	4,58
11 Χαλκιδικής		17.940	18.900	960	5,08
12 Ήμαθίας		31.700	33.600	1.900	5,65
13 Πέλλης		36.240	38.500	2.260	5,87
14 Άργολίδος		22.960	24.500	1.540	6,29
15 Άχαΐας		64.180	69.000	4.820	6,91
16 Ήρακλείου		55.200	59.300	4.100	6,98
17 Πιερίας		27.760	30.100	2.340	7,77
18 Φθιώτιδος		38.240	42.000	3.760	8,95
19 Εύβοίας		41.060	46.300	5.240	11,32
20 Χίου		14.000	15.800	1.800	11,39
21 Αίτ. και Άκαρνανίας		70.940	80.600	9.660	11,99
22 Χανίων		30.960	36.000	5.040	14,00
23 Γρεβενών		11.040	12.968	1.928	14,87
24 Τρικάλων		39.240	46.100	6.860	14,88
25 Πρεβέζης		17.500	21.000	3.500	16,67
26 Φλωρίνης		14.780	17.800	3.020	16,97
27 Κιλκίς		22.880	27.600	4.720	17,10
28 Ρεθύμνης		16.820	20.400	3.580	17,55
29 Καβάλας		28.960	35.200	6.240	17,73
30 Λασιθίου		15.220	18.600	3.380	18,17
31 Σερρών		57.940	71.200	13.260	18,62
32 Άρτης		24.000	29.500	5.500	18,64
33 Κερκύρας		20.860	26.000	5.140	19,77
34 Δωδεκανήσου		33.660	42.200	8.540	20,24
35 Δράμας		25.400	32.200	6.800	21,12
36 Ήλειας		49.380	62.700	13.320	21,24
37 Έβρου		38.380	48.800	10.420	21,35
38 Καρδίτσας		37.260	47.600	10.340	21,72
39 Λακωνίας		23.820	30.500	6.680	21,90
40 Κεφαλληνίας		9.660	12.700	3.040	23,94
41 Σάμου		8.900	12.000	3.100	25,83
42 Άρκαδίας		30.040	40.600	10.560	26,01
43 Κοζάνης		41.820	56.800	14.980	26,37
44 Ζακύνθου		7.860	10.600	2.800	26,42
45 Ίωαννίνων		35.100	47.900	12.800	26,72
46 Φωκίδος		9.760	13.700	3.940	28,76
47 Μεσσηνίας		44.360	63.100	18.740	29,70
48 Κυκλάδων		19.300	27.500	8.200	29,82
49 Θεσπρωτίας		13.620	19.600	5.980	30,51
50 Λευκάδος		5.280	7.900	2.260	33,16
51 Λέσβου		23.280	35.600	12.320	34,61
52 Εύρυτανίας		8.640	13.300	4.660	35,04

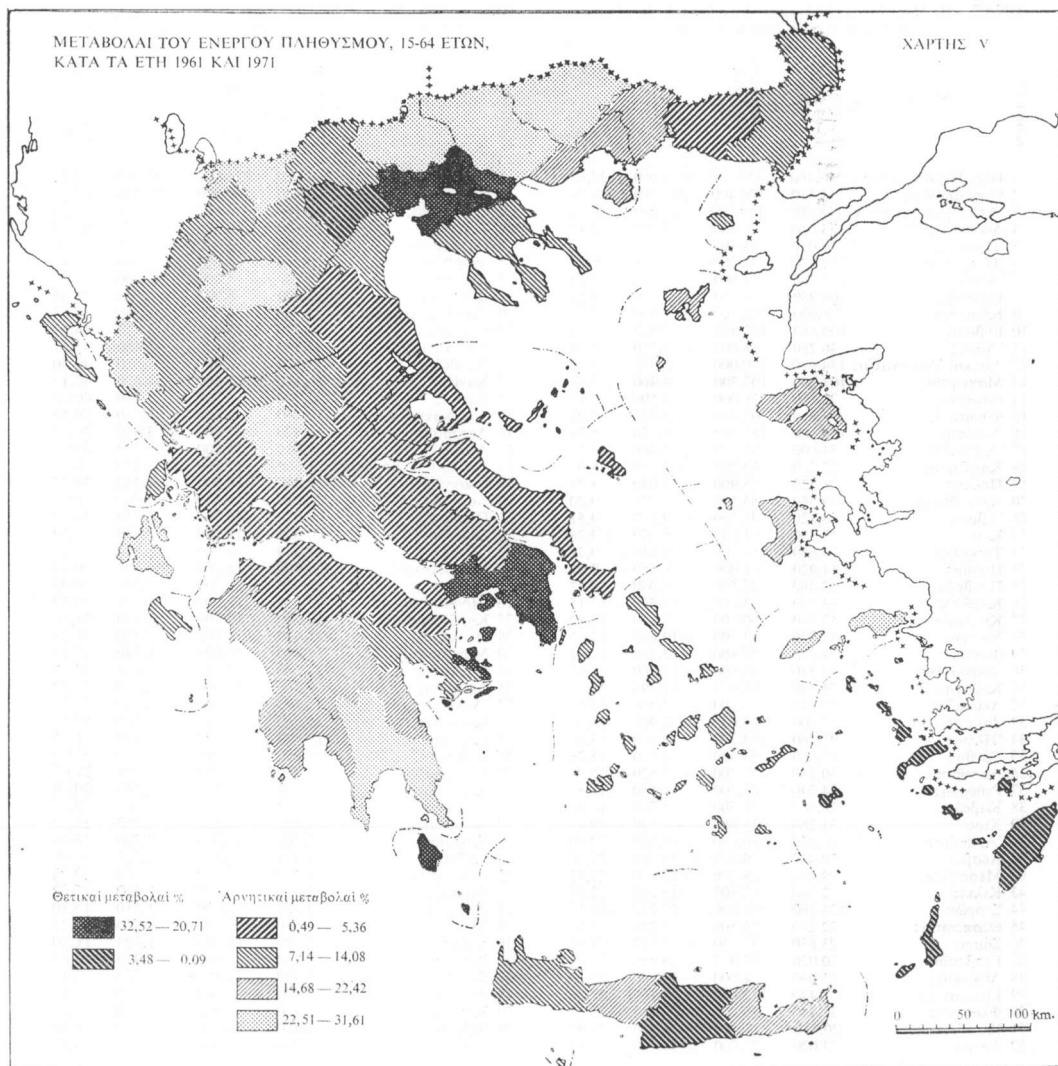
διαχωρική κατανομή του πληθυσμού της 'Ελλάδος

ΠΙΝΑΞ VII: Μεταβολαί του ένεργου πληθυσμού (15-64 ετών)
μεταξύ των ετών 1961 και 1971

Κωδικός	Νομός	P_2 Πληθυσμός 15-64 ετών 1971	P_1 Πληθυσμός 15-64 ετών 1961	$P_2 - P_1$	$\frac{P_2 - P_1}{P_1} \times 100$
1	Περ. Πρωτευούσης	1.756.460	1.325.400	431.060	32,52
2	Θεσσαλονίκη	484.580	378.400	106.180	28,06
3	'Αττικής (υπόλοιπον)	168.400	139.500	28.900	20,71
4	Δωδεκανήσου	73.680	71.200	2.480	3,48
5	'Ημαθίας	76.020	74.300	1.720	2,31
6	'Ηρακλείου	130.820	130.700	120	0,09
7	'Αχαΐας	148.760	149.500	— 740	— 0,49
8	Ροδόπης	66.980	67.800	— 820	— 1,21
9	Κορινθίας	71.900	72.800	— 900	— 1,24
10	Εύβοιας	100.880	103.900	— 3.020	— 2,91
11	'Αρτης	46.280	48.000	— 1.720	— 3,58
12	Αίτ. και 'Ακαρνανίας	134.680	140.000	— 5.320	— 3,80
13	Μαγνησίας	103.240	107.700	— 4.460	— 4,14
14	Βοιωτίας	72.500	76.000	— 3.500	— 4,61
15	Φθιώτιδος	98.660	103.900	— 5.240	— 5,04
16	Λαρίσης	148.680	157.100	— 8.420	— 5,36
17	'Αργολίδος	54.600	58.800	— 4.200	— 7,14
18	Καστορίας	27.760	30.200	— 2.440	— 8,08
19	Πέλλης	78.820	85.900	— 7.080	— 8,24
20	Χαλκιδικής	48.580	53.500	— 4.920	— 9,20
21	'Εβρου	86.420	95.500	— 9.080	— 9,51
22	Κερκύρας	57.360	63.600	— 6.220	— 9,78
23	Τρικάλων	79.680	88.300	— 8.640	— 9,78
24	Πιερίας	54.920	61.000	— 6.080	— 9,97
25	Πρεβέζης	33.460	37.500	— 4.040	— 10,77
26	Καρδίτσης	83.280	94.800	— 11.520	— 12,15
27	Κυκλάδων	53.040	60.700	— 7.660	— 12,62
28	Χανίων	72.720	83.400	— 10.680	— 12,81
29	Φωκίδος	24.240	27.800	— 3.560	— 12,81
30	'Ιωαννίνων	83.340	95.600	— 12.260	— 12,82
31	Κοζάνης	79.780	91.574	— 11.794	— 12,87
32	Λευκάδος	15.140	17.600	— 2.460	— 13,98
33	Ζακύνθου	17.700	20.600	— 2.900	— 14,08
34	'Ηλείας	93.260	109.300	— 16.040	— 14,68
35	Ξάνθης	47.780	56.400	— 8.620	— 15,28
36	Λασιθίου	40.180	47.700	— 7.520	— 15,77
37	Ρεθύμνης	34.740	41.300	— 6.560	— 15,88
38	Καβάλας	76.800	92.500	— 15.700	— 16,97
39	Χίου	31.260	38.800	— 7.540	— 19,43
40	'Αρκαδίας	64.080	80.600	— 16.520	— 20,50
41	Λέσβου	70.440	89.500	— 19.060	— 21,30
42	Μεσσηνίας	99.840	128.700	— 28.860	— 22,42
43	Κιλίκης	52.540	67.800	— 15.260	— 22,51
44	Ξερρών	124.160	161.500	— 37.340	— 23,12
45	Θεσπρωτίας	22.260	29.500	— 7.240	— 24,54
46	Σάμου	23.880	31.700	— 7.820	— 24,67
47	Γρεβενών	20.020	27.012	— 6.992	— 25,88
48	Λακωνίας	55.060	74.600	— 19.540	— 26,19
49	Ευρυτανίας	16.440	22.600	— 6.160	— 27,26
50	Φλωρίνης	31.440	43.500	— 12.060	— 27,72
51	Κεφαλληνίας	20.180	28.400	— 8.220	— 28,94
52	Δράμας	53.000	77.500	— 24.500	— 31,61

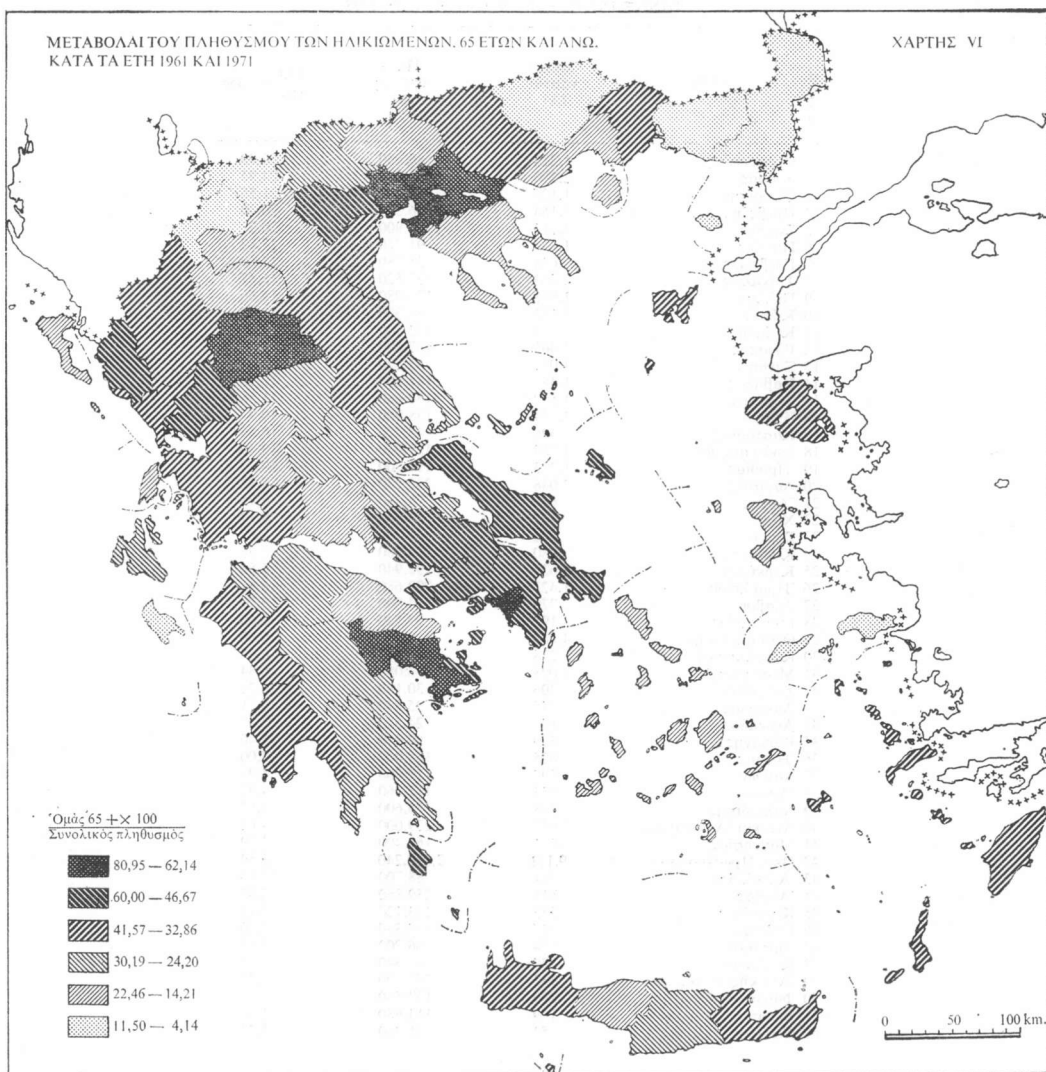
ΠΙΝΑΞ VIII: Μεταβολαί του πληθυσμού των ήλικωμένων
(65 ετών και άνω) μεταξύ των ετών 1961 και 1971

Κωδικός	Νομός	P_2 Πληθυσμός 65+ 1971	P_1 Πληθυσμός 65+ 1961	$P_2 - P_1$	$\frac{P_2 - P_1}{P_1} \times 100$
1	Περ. Πρωτευούσης	240.660	133.000	107.660	80,95
2	Θεσσαλονίκη	66.160	40.000	26.160	65,40
3	'Αργολίδος	11.140	6.800	4.340	63,82
4	Τρικάλων	13.620	8.400	5.220	62,14
5	Θεσπρωτίας	4.800	3.000	1.800	60,00
6	'Ημαθίας	10.380	6.600	3.780	57,27
7	'Αρτης	8.100	5.200	2.900	55,77
8	Βοιωτίας	13.500	8.900	4.600	51,69
9	'Αττικής (υπόλοιπον)	24.360	16.500	7.860	47,64
10	Εύβοιας	23.320	15.900	7.420	46,67
11	Μεσσηνίας	28.880	20.400	8.480	41,57
12	Πρεβέζης	5.620	4.000	1.620	40,50
13	Χανίων	16.120	11.500	4.620	40,17
14	Ξάνθης	7.980	5.700	2.280	40,00
15	Δωδεκανήσου	13.680	9.800	3.880	39,59
16	Λασιθίου	10.820	7.800	3.020	38,72
17	Λέσβου	21.080	15.200	5.880	38,68
18	Αίτ. και 'Ακαρνανίας	23.380	17.100	6.280	36,73
19	'Ιωαννίνων	16.240	11.900	4.340	36,47
20	Λαρίσης	22.280	16.500	5.780	35,03
21	Πιερίας	9.040	16.700	2.340	34,93
22	Ξερρών	20.800	15.500	5.300	34,19
23	'Ηλείας	22.320	16.800	5.220	32,86
24	Κεφαλληνίας	6.900	5.300	1.600	30,19
25	'Αχαΐας	26.920	20.700	6.220	30,05
26	'Ηρακλείου	23.660	18.400	5.260	28,59
27	Καρδίτσης	13.240	10.300	2.940	28,54
28	Πέλλης	11.020	8.600	2.420	28,14
29	Μαγνησίας	19.840	15.600	4.240	27,18
30	Φθιώτιδος	17.640	14.100	3.540	25,11
31	Λακωνίας	16.960	13.600	3.360	24,70
32	'Αρκαδίας	17.140	13.800	3.340	24,20
33	Κορινθίας	13.960	11.400	2.560	22,46
34	Καβάλας	15.840	13.000	2.840	21,85
35	Κιλίκης	8.960	7.400	1.560	21,08
36	Χαλκιδικής	9.080	7.500	1.580	21,07
37	Κερκύρας	14.700	12.200	2.500	20,49
38	Γρεβενών	4.220	3.504	716	20,43
39	Λευκάδος	4.160	3.500	660	18,86
40	Κυκλάδων	14.000	11.800	2.200	18,64
41	Κοζάνης	14.100	11.881	2.219	18,68
42	Ευρυτανίας	4.460	3.800	660	17,37
43	Φωκίδος	7.360	6.300	1.060	16,83
44	Ρεθύμνης	9.380	8.100	1.280	15,80
45	Χίου	8.680	7.600	1.080	14,21
46	Δράμας	12.600	11.300	1.300	11,50
47	Ροδόπης	9.740	8.800	940	10,68
48	Σάμου	8.920	8.300	620	7,47
49	Ζακύνθου	4.620	4.300	320	7,44
50	Καστορίας	4.920	4.600	320	6,96
51	'Εβρου	14.180	13.500	680	5,04
52	Φλωρίνης	6.040	5.800	240	4,14

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ, 65 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ,
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1961 ΚΑΙ 1971

ΧΑΡΤΗΣ VI

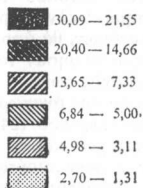
ΠΙΝΑΞ IX: Ποσοστά μεταναστεύσεως, 1971

Κωδικός	Νομός	Μετα- νάσται (Α)	Πλη- θυσμός (Β)	(Α) (Β) × 1000
1	Θεσπρωτίας	1.224	40.680	30,09
2	Δράμας	2.270	91.000	24,95
3	Φλωρίνης	1.126	52.260	21,55
4	Πρεβέζης	1.154	56.580	20,40
5	Σερρών	4.113	202.900	20,27
6	Πιερίας	1.634	91.720	17,82
7	Γρεβενών	624	35.280	17,69
8	Τρικάλων	2.063	132.520	15,57
9	Πέλλης	1.848	126.080	14,66
10	Κιλκίς	1.152	84.380	13,65
11	Κοζάνης	1.795	135.700	13,23
12	Ροδόπης	1.403	107.680	13,03
13	Ξάνθης	1.051	82.920	12,67
14	Καβάλας	1.484	121.600	12,20
15	Ίωαννίνων	1.557	134.680	11,56
16	Έβρου	1.524	138.980	10,97
17	Καστοριάς	496	45.720	10,85
18	Δωδεκανήσου	1.259	121.020	10,40
19	Ήμαθίας	1.213	118.100	10,27
20	Λαρίσης	2.048	232.220	8,82
21	Άρτης	686	78.380	8,75
22	Χίου	442	53.940	8,19
23	Σάμου	328	41.700	7,87
24	Καρδίτσης	980	133.780	7,33
25	Κερκύρας	636	92.940	6,84
26	Ήρακλείου	1.427	209.680	6,81
27	Λέσβου	779	114.800	6,79
28	Ευρυτανίας	195	29.540	6,60
29	Θεσσαλονίκης	4.688	710.360	6,60
30	Κεφαλληνίας	238	36.740	6,48
31	Μεσσηνίας	1.098	173.080	6,34
32	Ζακύνθου	206	30.180	6,26
33	Λακωνίας	595	95.840	6,21
34	Λευκάδος	137	24.580	5,57
35	Ρεθύμνης	329	60.940	5,40
36	Ήλειας	825	165.060	5,00
37	Χανίων	597	119.800	4,98
38	Άρκαδίας	553	111.260	4,97
39	Χαλκιδικής	368	75.600	4,87
40	Αιτ. και Άκαρνανίας	1.057	229.000	4,62
41	Μαγνησίας	611	161.400	3,79
42	Περ. Πρωτευούσης	9.111	2.540.240	3,59
43	Άργολίδος	314	88.700	3,54
44	Άχαΐας	815	239.860	3,40
45	Κορινθίας	352	113.120	3,11
46	Εύβοιας	447	165.360	2,70
47	Λασιθίου	174	66.200	2,63
48	Κυκλάδων	159	86.340	1,84
49	Άττικής (υπόλοιπον)	392	257.600	1,52
50	Φθιώτιδος	299	154.540	1,48
51	Βοιωτίας	169	114.680	1,47
52	Φωκίδος	54	41.360	1,31

ΠΟΣΟΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ, 1971

ΧΑΡΤΗΣ VII

Μετανάσται 1971 \times 1000
Πληθυσμός 1971

0 50 100 km.